

Obveza objavljivanja financijskih isprava trgovačkih društava

Lidija Lešić Duralija, dipl. iur.

Trgovačka društva putem pravne i poslovne sposobnosti ulaze u pravne odnose, poduzimaju određene radnje, odnosno stječu prava i obveze. Ona sudjeluju u gospodarskom životu, te su za način rada pojedinog društva zainteresirane određene interesne skupine npr. njegovi članovi, zaposlenici, kupci, vjerovnici, potencijalni dioničari i brojni drugi koji posredno i neposredno ovise o poslovanju društva.

Da bi se postigla dostupnost podataka o stanju i poslovanju trgovačkih društva zakonodavstvo propisuje obvezu trgovačkim društvima osoba i trgovačkim društvima kapitala da svoja godišnja izvješća o stanju društva i godišnja financijska izvješća objave na način da ona budu dostupna javnosti. Postupajući u skladu s gore navedenom potrebom da neke isprave trgovačkih društava budu dostupne javnosti Zakon o sudskom registru, kao i Zakon o računovodstvu određuje na koje se to isprave odnosi. Tako Zakon o sudskom registru pod pojmom financijskih isprava razlikuje:

- pojedinačne i konsolidirane godišnje financijske izvještaje prema propisima o računovodstvu,
- pripadajuća revizorska izvješća ako godišnji financijski izvještaji podliježu reviziji,
- pojedinačno godišnje izvješće i konsolidirano godišnje izvješće, ako je posebnim propisima propisana obveza njihova objavljivanja.

Temeljem Zakona o trgovačkim društvima javno trgovačko društvo i komanditno društvo u kojem niti jedan član nije fizička osoba odnosno u kome niti jedan komplementar nije fizička osoba dužno je godišnja financijska izvješća zajedno s izvješćem o stanju društva, bez odgađanja nakon što ih prihvate članovi društva, te izvješćem revizora, kada je revidiranje godišnjih financijskih izvješća propisano zakonom ili određenim društvenim ugovorom, predati u sudski registar radi upisa predaje i objave tog upisa.

Iznimno od te odredbe društvo koje je prema računovodstvenim propisima mali poduzetnik nije dužno izraditi izvješće o stanju društva, a iste odredbe vrijede i za gospodarsko interesno udruženje.

O navedenim izvješćima moraju odlučivati članovi društva odnosno komplementari i mora ih se učiniti dostupnim javnosti.

Obveznost sastavljanja navedenih izvješća, kao i njihova dostupnost javnosti vrijedi i za društva kapitala (dioničko društvo i društvo s ograničenom odgovornošću) koja su ih obvezna bez odgađanja učiniti javnim tj. predati u sudski registar radi upisa predaje i objave tog upisa.

Tako je u pogledu godišnjeg izvješća o stanju društva uprava dioničkog društva dužna jednom godišnje u pisanom obliku podnijeti glavnoj skupštini izvješće o stanju društva i učiniti ga dostupnim javnosti. Obvezu izrade i podnošenja tog izvješća nema društvo koje je prema računovodstvenim propisima mali poduzetnik, no statutom se može odrediti da je uprava i u tom slučaju dužna izraditi i podnijeti to izvješće.

Inozemni osnivač podružnice u Republici Hrvatskoj također je dužan svake godine u roku 15 dana od dana usvajanja, registarskom sudu u koji je podružnica upisana dostaviti radi upisa svoja godišnja financijska izvješća i druge financijske isprave propisane Zakonom o trgovačkim društvima.

Javna objava financijskih isprava

Sukladno Zakonu o računovodstvu trgovačka društva (i trgovac pojedinac) su dužna, godišnje financijske izvještaje i godišnje izvješće,

te revizorsko izvješće kojem podliježu godišnji financijski izvještaji i konsolidirani godišnji financijski izvještaji velikih poduzetnika, srednjih poduzetnika i poduzetnika čije dionice ili dužnički vrijednosni papiri su uvršteni ili se obavlja priprema za njihovo uvrštenje na organizirano tržište vrijednosnih papira, kao i konsolidirane godišnje financijske izvještaje koje je dužno sastavljati trgovačko društvo kao matično društvo, dostaviti Financijskoj agenciji (FINA) radi javne objave.

Dok je mali poduzetnik dužan dostaviti Financijskoj agenciji radi javne objave, godišnje financijske izvještaje i to: bilancu, račun dobiti i gubitka i bilješke uz financijske izvještaje.

Uz navedeno trgovačka društva (i trgovac pojedinac) su dužna Financijskoj agenciji dostaviti i odluku o utvrđivanju godišnjih financijskih izvještaja od strane nadležnog tijela, te odluku o prijedlogu raspodjele dobiti ili pokriću gubitka ako one nisu sastavni dio godišnjih financijskih izvještaja ili godišnjeg izvješća.

Rok za predaju financijskih isprava

Prije navedene financijske izvještaje trgovačka društva (i trgovac pojedinac) su dužna temeljem Zakona o računovodstvu dostaviti najkasnije u roku od šest mjeseci od zadnjeg dana poslovne godine, a oni koji sastavljaju konsolidirane godišnje financijske dužni su ih dostaviti najkasnije u roku od devet mjeseci od zadnjeg dana poslovne godine.

Nakon što primi financijske isprave, Financijska agencija će registarskom sudu elektroničkim putem omogućiti pristup financijskim ispravama zaprimljenim za potrebe javne objave.

Propisane kazne zbog propusta predaje financijskih isprava

Zbog propusta predaje financijskih isprava pravnim subjektima zapriječene su sukladno Zakonu o sudskom registru, Zakonom o trgovačkim društvima i Zakonom o računovodstvu različite kazne. Iznos kazni prikazujemo u nastavku.

Predaja financijskih izvještaja

Kazna do 5 X

Ako obveznik financijsku ispravu ne preda ili ju ne preda u zakonom propisanom roku, registarski sud će rješenjem, uz opomenu, naložiti plaćanje novčane kazne:

- za trgovačko društvo u iznosu od 5.000,00 kuna.

Ako se ne postupa po opomeni suda, novčana kazna će se povećavati za iznos dodatnih 5.000,00 kuna sve do ispunjenja obveze.

Propisana kazna: čl. 81.a Zakona o sudskom registru.

Predaja financijskih izvještaja

Kazna do 50 X

Obveznik čini prekršaj ako ne preda ili ne preda u zakonom propisanom roku u sudski registar (putem FINA-e) godišnja financijska izvješća, konsolidirano financijsko izvješće, izvješće revizora, godišnje izvješće o stanju društva ili konsolidirano godišnje izvješće društva radi upisa predaje i objave tog upisa.

Propisana novčana kazna:

- za trgovačko društvo iznosi do 50.000,00 kuna;
- za odgovornu osobu iznosi do 7.000,00 kuna;
- za trgovca pojedinca iznosi do 50.000,00 kuna.

Propisana kazna: čl. 630.a st. 1. t. 6. i st. 2. Zakona o trgovačkim društvima.

Predaja financijskih izvještaja

Kazna do **100 x**

Poduzetnik čini prekršaj ako ne dostavi godišnje financijske izvještaje i godišnje izvješće te revizorsko izvješće, ako je dužan revidirati svoje godišnje financijske izvještaje i druge dokumente Financijskoj agenciji radi javne objave u rokovima sukladno odredbama Zakona o računovodstvu.

Propisana novčana kazana:

- za trgovačko društvo iznosi od 10.000,00 do 100.000,00 kuna;
- za odgovornu osobu iznosi od 5.000,00 do 20.000,00 kuna.

Propisana kazna: čl. 32. st. 1. t. 24. i st. 2. Zakona o računovodstvu.